

uluslararası • international

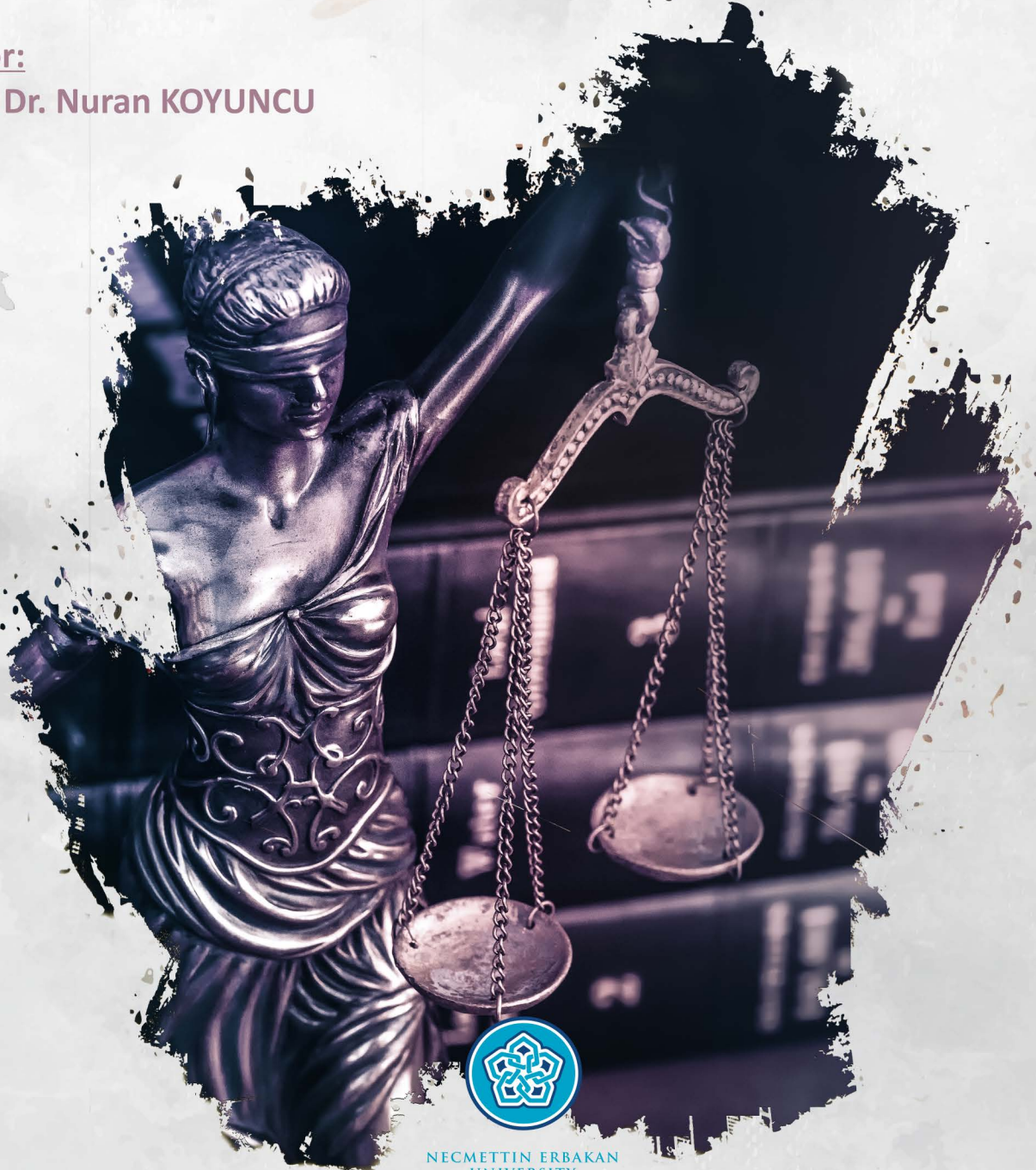
neçmettin erbakan

hukuk kongresi • law congress
10-12 Nisan/April 2021

BİLDİRİ TAM METİN KİTABI Proceeding Book

Editör:

Prof. Dr. Nuran KOYUNCU

NECMETTİN ERBAKAN
UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

**ULUSLARARASI
NECMETTİN ERBAKAN
HUKUK KONGRESİ**

10-12 NİSAN 2021

Editör: Prof. Dr. Nuran KOYUNCU

BİLDİRİ TAM METİN KİTABI

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları: 78
Uluslararası Necmettin Erbakan Hukuk Kongresi Bildiri Tam Metin Kitabı

Editör

Prof.Dr. Nuran KOYUNCU

Grafik & Tasarım

Büşra UYAR

Muhammed Sami TEKİN

Mustafa ALTINTEPE

e-ISBN

978-605-70386-6-1

Baskı

NEU Basımevi

KTB. S. No: 48888

Yayınevi

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları

Yaka Mah. Yeni Meram Cad. Kasım Halife Sok.

No: 11/1 Meram / KONYA

0332 221 0 575 - www.neuyayin.com

Mayıs, 2021

* Bu eserin tüm hakları Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları'na aittir. Fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, kaynak gösterilmedikçe resim, şekil vb'leri kullanılamaz.

* Kitapta yazılı olan her türlü bilginin ve yorumun sorumluluğu yazarların kendilerine aittir.

KONGRE DÜZENLENME TARİHLERİ: 10-12 NİSAN 2021

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Nuran KOYUNCU

DÜZENLEME KURULU

Arş. Grv. Abdullah Enes ALAT

Arş. Grv. Abdurrahim ALTUN

Arş. Grv. Abdüssamet USLU

Arş. Grv. Alparslan AYAN

Arş. Grv. Begüm KAYA

Arş. Grv. Bekir BOGA

Arş. Grv. Enes ERSÖZ

Arş. Grv. Muhammet DURDU

Arş. Grv. Mustafa GÜÇYETMEZ

Arş. Grv. Osman ÖGÜTÇÜ

Arş. Grv. Yasin YILMAZ

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Cemil KAYA (İstanbul Ü.)

Prof. Dr. Ferid Süfyan bin SÜHEYB (International Islamic Uni. Malezya)

Prof. Dr. Fethi GEDİKLİ (İstanbul Ü.)

Prof. Dr. Oruç Hami ŞENER (Ufuk Ü.)

Prof. Dr. Sevgi Gül AKYILMAZ (Ankara Hacı Bayram Veli Ü.)

Prof. Dr. Ümit Süleyman ÜSTÜN (Selçuk Ü.)

Prof. Dr. Haluk Hadi SÜMER (Selçuk Ü.)

Prof. Dr. Faruk BİLİR (KVKK Başkanı)

Prof. Dr. Fatih UŞAN (Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.)

Prof. Dr. Murat SEZGİNER (TOBB ETÜ)

Prof. Dr. Murat DOĞAN (Erciyes Ü.)

Prof. Dr. Yüksel METİN (Süleyman Demirel Ü.)

Prof. Dr. Nezihe Binnur TULUKÇU (Selçuk Ü.)

Prof. Dr. Mesut AYDIN (Kırıkkale Ü.)

Prof. Dr. Mehmet ALTUNKAYA (Akdeniz Ü.)
Prof. Dr. Murat ATALI (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Vahit DOĞAN (İstanbul Aydın Ü.)
Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR (Ankara Sosyal Bilimler Ü.)
Prof. Dr. Şahin AKINCI (İstanbul Ticaret Ü.)
Prof. Dr. Berrin AKBULUT (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Rıza AYHAN (Başkent Ü.)
Prof. Dr. Cihan Osmanağaoğlu KARAHASANOĞLU (İstanbul Ü.)
Doç. Dr. Ahmet AKMAN (Necmettin Erbakan Ü.)
Doç. Dr. Abdülkadir YILDIZ (Necmettin Erbakan Ü.)
Doç. Dr. Ahmet KILINÇ (Yıldırım Beyazıt Ü.)
Doç. Dr. Abdurrahman SAVAŞ (İstanbul Ü.)
Doç. Dr. Alper UYUMAZ (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Selcen ERDAL (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Kürşat ERSÖZ (Akdeniz Ü.)
Doç. Dr. Ersin ERDOĞAN (Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.)
Doç. Dr. İbrahim ERMENEK (Hacı Bayram Veli Ü.)
Doç. Dr. Musa AYGÜL (Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.)
Assoc. Prof. Besa ARIFI (South East European University, Kuzey Makedonya)
Assoc. Prof. Idriz HAXHIAJ (Albanian University, Arnavutluk)
Dr. Öğr. Üyesi Cemil GÜNER (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Ebru Tüzemen ATİK (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Aytekin ÇELİK (Karatay Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Baki Oğuz Mülâyim (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Banu Bilge SARIHAN (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çağrı ÇORLU (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut KİZİR (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Onursal CİN (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Sinan OKUR (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Süheyla ZORLU (Necmettin Erbakan Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba BAYRAKTAR (Selçuk Ü.)
Dr. Sc. Mensur MORINA (University for Business and Technology, Kosova)
Dr. Sc. Sevdai MORINA (University for Business and Technology, Kosova)
Dr. Kyriaki NOUSSIA (University of Exeter, İngiltere)

İÇİNDEKİLER

İDARE HUKUKU

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN KİŞİSEL KUSUR KAVRAMINA BAKIŞI	6
THE CONSTITUTIONAL COURT'S VIEW ON THE CONCEPT OF PERSONAL FAULT	7

SEYİTHAN KAYA

VERGİ HUKUKU

DEĞERLİ KONUT VERGİSİNE İLİŞKİN GÜNCEL HUKUKİ SORUNLARIN VERGİLENDİRME İLKELERİ İŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	22
REVIEW OF THE CURRENT LEGAL PROBLEMS RELATED TO VALUABLE HOUSING TAX IN THE LIGHT OF PRINCIPLES OF TAXATION	23

TUĞÇE KARAÇOBAN GÜNEŞ

BÜTÇE HUKUKU AÇISINDAN KAMU MALİ YÖNETİM SİSTEMİNİN TEMEL AMAÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	37
EVALUATION OF THE MAIN OBJECTIVES OF THE PUBLIC FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM IN TERMS OF BUDGET LAW	38

HAYDAR LÜTFÜ EJDER

CEZA VE CEZA MUHALEMESİ HUKUKU

YENİ BİR TUTUKLAMA NEDENİ OLARAK "SOSYAL MEDYADA İNFİAL UYANDIRMA"	46
"CAUSING PUBLIC INDIGNATION ON SOCIAL MEDIA" AS A DE FACTO REASON FOR ARREST	47

MEHMET SAYDAM

HEDEFTE SAPMA İLE MAĞDURUN KİMLİĞİNDE YANILMA ARASINDAKİ FARK	59
UNTERSCHIED ZWISCHEN FEHLGEHEN DER TAT UND IRRTUM ÜBER DIE IDENTITÄT DES OPFERS	60
DIFFERENCE BETWEEN TRANSFERRED INTENT AND ERROR IN THE VICTIM'S IDENTITY.....	61

ÖZGE CEREN YAVUZ

SUÇUN CANAVARCA HİSLE İŞLENMESİ	72
COMMITTING CRIME WITH A MONSTROUS FEELING	73

SONER DEMİRTAŞ

MÜDAFİ İLE GÖRÜŞME YASAĞININ SAVUNMA HAKKINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	84
AN EVALUATION ON THE IMPACT OF THE PROHIBITION OF MEETING WITH THE DEFENDER ON THE RIGHT TO DEFENSE	85

RECEP KAHRAMAN

CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNDA BASİT YARGILAMA USULÜ VE BASİT YARGILAMA USULÜNÜN UYGULANMASIYLA BİRLİKTE GÜNDEME GELEN SORUNLAR.....	94
PROBLEMS ARISEN WITH THE SIMPLE PROCEDURE OF TRIAL AND ITS IMPLEMENTATION IN THE CRIMINAL PROCEDURE LAW.....	95

ESRA ALAN AKCAN

TÜRK HUKUK TARİHİ

POST-KLASİK DEVRİN HUKUK KAYNAKLARINDAN LEX CITATIONIS	105
LEX CITATIONIS AS A LEGAL SOURCE OF POST-CLASSICAL PERIOD	106

HALİL İBRAHİM YÜKSEL

MANSURİZADE SAİD'İN TATBİKAT-I MECELLE'SİNDEKİ KAVAYİD MERKEZLİ ŞERH USULÜ	116
MANSURİZADE SAİD'S MAXİMS-CENTERED COMMENTARY METHOD İN HİS "TATBİKAT-I MECELLE"	117

YASİN YILMAZ_SAMED ATASOY

ANAYASA HUKUKU

YENİ TÜRK SİSTEMİNDE CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNİN DENETİMİ ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER. 125
SOME CONSIDERATIONS ON THE REVIEW OF PRESIDENTIAL DECREES IN THE NEW TURKISH SYSTEM 126

ABDÜLSAMET GÜLLER

SALGIN HASTALIK DÖNEMLERİNDE İDARE TARAFINDAN KAMU SAĞLIĞI GEREKÇESİYLE GETİRİLEBİLECEK “ZORUNLU AŞI”
UYGULAMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 136
AN EVALUATION ON THE "COMPULSORY VACCINE" PRACTICE THAT CAN BE PUT INTO OPERATION BY THE
ADMINISTRATION FOR PUBLIC HEALTH DURING PANDEMIC..... 137

ASUMAN ÇAPAR

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARI BAĞLAMINDA IRKÇI NEFRET SÖYLEMİ 156
RACIST HATE SPEECH IN THE CONTEXT OF THE DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS 157

GÜLNUR ZEYNEP SÖYLEV

PANDEMİ DÖNEMİNDE SAĞLIK HAKKI 177
THE RIGHT TO HEALTH DURING THE PANDEMIC..... 178

TUĞBA AYDIN

ULUSLARARASI HUKUK

TÜRKİYE — FARMASOTİK MALLARIN ÜRETİMİ, İTHALATI VE PAZARLAMASINA YÖNELİK BAZI TEDBİRLER: TÜRKİYE’NİN
YENİ İLAÇ GERİ ÖDEME SİSTEMİNİN ULUSLARARASI SÜBVANSİYON KURALLARI NEZDİNDE HUKUKİLİĞİNE İLİŞKİN BİR
DEĞERLENDİRME 187

HÜSEYİN ÇAĞRI ÇORLU

CUMHURBAŞKANLIĞI 2021 İNSAN HAKLARI EYLEM PLANINDAKİ “ÇOCUKLARIN FİZİKSEL VE RUHSAL GELİŞİMLERİNİN
DESTEKLENMESİ” HEDEFİNİN ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 200
EVALUATION OF THE “SUPPORTING THE PHYSICAL AND MENTAL DEVELOPMENT OF CHILDREN” IN THE PRESIDENTIAL
HUMAN RIGHTS ACTION PLAN 2021 IN TERMS OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS..... 201

SÜLEYMAN DOST

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ’NİN İSRAİL’İN FİLİSTİN TOPRAKLARINDA SAVAŞ SUÇLARI İŞLEDİĞİ İDDİALARININ
SORUŞTURULMASINA DAİR ALDIĞI KARAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 214
AN EVALUATION ON THE DECISION OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT ON THE INVESTIGATION OF ALLEGATIONS
THAT ISRAEL COMMITTED WAR CRIMES IN THE PALESTINIAN TERRITORIES 215

MUSTAFA MUTLU

MEDENİ HUKUK

MİRASÇILIK SIFATI SONA ERENLERİN TEREKE BORÇLARINDAN SORUMLULUĞU 223
LIABILITY OF INHERITORS WHOSE TITLE OF HEIR HAVE TERMINATED..... 224

AHMET NAR

TÜRK MEDENİ KANUNU’NUN 187. MADDESİ UYARINCA KADININ EVLİLİK YOLUYLA SOYADI EDİNMESİ 239
ACQUISITION OF THE WOMAN’S SURNAME BY MARRIAGE ACCORDING TO ARTICLE 187 OF THE TURKISH CIVIL CODE
..... 240

AYŞEGÜL TEKÇE

TÜRK MEDENİ KANUNUNUN 838. MADDESİ UYARINCA KURULAN İRTİFAKLARDA HAK SAHİBİ 256
THE RIGHT OWNER OF EASEMENTS ESTABLISHED AS PER ARTICLE 838 OF THE TURKISH CIVIL CODE 257

BARIŞ DEMİRSATAN

TASARRUF FİNANSMAN SÖZLEŞMESİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELERİN TÜKETİCİNİN KORUNMASI BAKIMINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ 270
EVALUATION OF THE REGULATIONS RELATED TO DISPOSITIVE FINANCING AGREEMENT IN TERMS OF CONSUMER
PROTECTION 271

CANER TAŞATAN

OTURMA HAKKININ (TMK M. 823-825) BENZER KURUMLARDAN FARKLILIKLARI.....	278
DIFFERENCES OF THE RIGHT OF RESIDENCE (TCC ART. 823-825) FROM SIMILAR INSTITUTIONS	279

REMZİ DEMİR

KAMU İHALE MEVZUATINA TABİ İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNDE YÜKLENİCİ VE ALT YÜKLENİCİLERİN KESİN KABULDEN SONRAKİ SORUMLULUĞU.....	289
LIABILITY OF CONTRACTORS AND SUBCONTRACTORS AFTER FINAL APPROVAL IN CONSTRUCTION CONTRACTS SUBJECT TO PUBLIC PROCUREMENT LEGISLATION.....	290

SABURE PAKET

SOSYAL MEDYADA KULLANICININ KİŞİSEL VERİLERİNİN İŞLENMESİNE İLİŞKİN RIZASI	301
CONSENT OF THE USER TO THE PROCESSING OF PERSONAL DATA ON SOCIAL MEDIA.....	302

GENÇER ÖZDEMİR

EVLİLİK BİRLİĞİ İÇİNDE EŞLERİN KURDUKLARI GİZLİ ORTAKLIK.....	328
THE SILENT PARTNERSHIP SET UP BY SPOUSES WITHIN THE MARRIAGE UNION	329

GÖKÇE CANARSLAN

ÖN ÖDEMELİ KONUT SATIŞ SÖZLEŞMELERİNDE TÜKETİCİNİN CAYMA HAKKI VE ÖZELLİKLE SÖZLEŞMEDEN DÖNME HAKKINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER.....	343
CONSUMER'S RIGHT OF WITHDRAWAL FROM PRE-PAID HOUSING SALE CONTRACTS AND EVALUATIONS ON THE RIGHT TO RETURN FROM THE CONTRACT	344

GÜLER GÜMÜŞSOY KARAKURT

TÜRK HUKUKU AÇISINDAN ÖZEL DEDEKTİFLİK FAALİYETLERİ	353
PRIVATE DETECTIVE ACTIVITIES IN TERMS OF TURKISH LAW.....	354

HAKKI MERT DOĞU

BİRLİKTE (ORTAK) VELAYET	363
JOINT CUSTODY	364
ONUR İLHAN	363

İNŞAAT SÖZLEŞMELERİNDEKİ EKSİK İFA VE AYIPLI İFA AYRIMININ GÜNCEL YARGITAY KARARLARI İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ	383
EVALUATION OF DISCRIMINATION BETWEEN INCOMPLETE PERFORMANCE AND DEFECTIVE PERFORMANCE IN CONSTRUCTION CONTRACTS IN THE LIGHT OF CURRENT SUPREME COURT DECISIONS	384

ÖZLEM ACAR ÜNAL

TİCARET HUKUKU

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI (D&O INSURANCE)	395
PROFESSIONAL LIABILITY INSURANCE OF THE MEMBERS OF BOARD IN JOINT STOCK COMPANY (D&O INSURANCE) .	396

SAFİYE NUR BAĞRIAÇIK SİMİL

ANONİM ŞİRKETTE ŞİRKETE BORÇLANMA YASAĞI VE TEMSİL İLİŞKİSİ	413
PROHIBITION OF BORROWING FROM THE COMPANY AND AGENCY IN JOINT STOCK COMPANIES.....	414

AHMET HASAN KILIÇ

ANONİM ORTAKLIKTA YÖNETİM KURULU KARARLARININ İPTAL EDİLEBİLİRLİĞİ	429
CANCELLATION OF THE DECISIONS OF THE BOARD OF DIRECTORS IN A JOINT STOCK COMPANY.....	430

İCLAL NİHAL BARAÇ EVCİ

LİMİTED ŞİRKETE YÖNETİM KAYYIMI ATANMASI ŞARTLARINA YARGITAY KARARLARI İŞİĞİNDE GENEL BİR BAKIŞ	453
A GENERAL OVERVIEW OF THE TERMS OF APPOINTMENT OF THE MANAGEMENT TRUSTEE TO THE LIMITED LIABILITY COMPANY WITHIN THE SCOPE OF SUPREME COURT DECISIONS	454

ELİF AKINCI

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN MALİ VE İDARİ YÖNDEN İBRASININ AYRIŞTIRILMASI	471
DECOUPLING THE GRANT OF FINANCIAL AND EXECUTIVE DISCHARGE TO THE BOARD OF DIRECTORS IN STOCK CORPORATIONS	472

MURAT CAN PEHLİVANOĞLU

FAMILY CONSTITUTION ON THE WAY TO CORPORATE GOVERNANCE OF FAMILY CORPORATIONS	481
---	-----

MUSTAFA ESER CİNBAŞ

MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK

TAHKİMDE AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİNİN UYGULANIRLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	495
AN EVALUATION OF THE APPLICABILITY OF THE EUROPEAN CONVENTION OF HUMAN RIGHTS IN ARBITRATION	496

BELKIS VURAL ÇELENK

YATIRIMCI-DEVLET UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜNDE HAKEMLER İÇİN DAVRANIŞ (ETİK) KURALLARI	505
CODE OF CONDUCT FOR ARBITRATORS IN INVESTOR-STATE DISPUTE SETTLEMENT	507

A. EDA MANAV ÖZDEMİR

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU

TOPLU İŞ HUKUKUNDA ZORUNLU TAHKİM	518
COMPULSORY ARBITRATION IN TURKISH LAW	519

CANAN ERDOĞAN

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN GERİYE ETKİSİNDEN YARARLANMA VE KONUYA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 30.12.2020 TARİHLİ İPTAL KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	535
UTILIZATION FROM THE RETROACTIVE EFFECT OF THE COLLECTIVE BARGAINING AGREEMENT AND EVALUATION OF THE RELEVANT ANNULMENT DECISION OF THE CONSTITUTIONAL COURT DATED 30.12.2020	536

ESRA BASKAN

MEDENİ USUL-İCRA VE İFLAS HUKUKU

HUKUK MUHAHEMELERİ KANUNUNUN YETKİ SÖZLEŞMESİNE İLİŞKİN 17. MADDESİNDEKİ SÖZLEŞMENİN TARAFLARINA İLİŞKİN HÜKMÜN DEĞERLENDİRİLMESİ	552
EVALUATION OF THE PROVISION RELATED THE PARTIES OF THE CONTRACT IN ARTICLE 17 OF THE CODE OF CIVIL PROCEDURE	553

FATİH AYDEMİR

TİCARÎ DAVALAR BAKIMINDAN İTİRAZIN İPTALİ VE MENFÎ TESPİT DAVALARININ DAVA ŞARTI ARABULUCULUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	575
THE EVALUATION OF ACTIONS FOR ANNULMENT OF OBJECTION AND NEGATIVE DECLARATORY ACTIONS WITHIN THE COMMERCIAL ACTIONS IN TERMS OF MEDIATION AS CAUSE OF ACTION	576

EMEL ŞEYDA ELGÜN TOĞRUL

ÖZEL DİYALİZ MERKEZLERİ İLE İLGİLİ UYUŞMAZLIKLARDA TARAFIN VE GÖREVİN BELİRLENMESİ	589
THE DETERMINATION OF THE PARTY AND THE JURISDICTION OF THE COURTS IN DISPUTES RELATED TO THE PRIVATE DIALYSIS CENTERS	590

VILDAN PEKSÖZ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN MALİ VE İDARİ YÖNDEN İBRASININ AYRIŞTIRILMASI

Murat Can PEHLİVANOĞLU¹

Öz

“Aklama, temize çıkarma” anlamına gelen ibra, bir sorumluluktan kurtarma kurumudur. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) anonim şirketler hukuku dairesinde yönetim kurulunun ibrası kurumu ise şirket yönetim kurulunun ilgili hesap dönemi sonunda genel kurula faaliyetlerinin hesabını vermesi sürecinde, genel kurulun alacağı bir kararla o yıla ilişkin olarak yönetim kurulu üyelerinden bir tazminat talebi hakkı bulunmadığını ortaya koymasındır. İbra kararı açık ibra ve örtülü ibra olarak ikiye ayrılmakta, açık ibra kararı da kendi içerisinde genel ibra ve özel ibra olarak iki şekilde gerçekleşebilmektedir. Bu doğrultuda, ibranın kişi, süre ve işlem bakımından sınırlamalara tabi tutulması halinde bir özel ibranın söz konusu olduğu belirtilmektedir. Yargıtay 18. H.D. E. 2012/14591 K. 2013/3764 T. 12/03/2013 kararında mali yönden ibranın aynı zamanda idari yönden ibrayı da kapsadığı kabul olunmuş, mali yönden kusurlu bulunmayan dernek yönetim kuruluna idari yönden de bir kusur izafe edilmesinin hukuken mümkün bulunmadığı ifade edilmiştir. Mezkûr içtihat anonim şirketler hukuku açısından değerlendirildiğinde, şirket mali kayıtlarının gerçeği yansıttığı her zaman şirketin yönetim kurulu üyeleri tarafından basiretli bir yönetimin gösterildiği anlamına gelmemektedir. Örneğin, bir şirketin mali kayıtlarının usulüne uygun olmasına ve ilk bakışta bilançoda herhangi bir tutarsızlık bulunmamasına rağmen şirketin örtülü kazanç aktarımına konu edilmiş olması mümkündür. Nihayetinde idari açıdan ibra edilmeme, yönetimin faaliyetlerinin beğenilmediği ya da yerinde veya yeterli bulunmadığı manasına gelmekte olup, bu halde yeniden seçime gidilmesi şeklinde bir uygulama gerçekleştirilebilecektir. O halde genel kurulun ibra kararında ibranın konu (içerik) bağlamında kapsamını belirlemede özgür olmasından hareketle, anonim şirketlerde mali ve idari yönden ibranın birbirinden ayrıştırılması mümkündür. TTK m. 558(2) açık hükmü TTK m. 340 ile birlikte incelendiğinde, sadece genel kurulun ibra kararı esnasında değil aynı zamanda esas sözleşmede öngörülecek hükümler ile de birbirinden farklı ve ayrı ibra konularının oluşturulması mümkün olup, bu halde mezkûr Yargıtay kararında ifade olunan ibranın bölünmezliği ilkesinin uygulanamayacağı açıktır. **Anahtar Kelimeler:** İbra, Yönetim Kurulu, Anonim Şirketler, Mali ve İdari Yönden İbra, İbra Kararı.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Kent Üniversitesi, can.pehlivanoglu@kent.edu.tr, Tel: 02126101010, ORCID: 0000-0001-7326-1859.

DECOUPLING THE GRANT OF FINANCIAL AND EXECUTIVE DISCHARGE TO THE BOARD OF DIRECTORS IN STOCK CORPORATIONS

Abstract

Discharge means “acquittal, exoneration” and releases one from civil liability. In the context of 6102 numbered Turkish Commercial Code (TCC), discharge of board of directors from liability is a statement delivered at the shareholders’ meeting through a resolution that the stock corporation shall not claim any damages from the board in connection with the management of the corporation, during the process in which the board reports its actions for the relevant financial period. Discharge resolution may be in the form of an explicit or implicit discharge and an explicit discharge resolution may be in the form of a general or specific discharge. If a discharge is limited in terms of person, time, and transactions, it is accepted as a specific discharge. Still, the Yargıtay 18. H.D. E. 2012/14591 K. 2013/3764 T. 12/03/2013 case (in the context of associations) provides that the grant of financial discharge shall be inclusive of the grant of executive discharge, and that it is not possible to accuse a board with no financial fault, of an executive fault. When considered in the context of stock corporations, the fact that financial records of a company are correct does not necessarily mean that the board has directed the company prudently. For example, even though financial records may seem correct and accurate, it is possible that the company is made subject to tunnelling. All in all, rejection of an executive discharge would signal a dissatisfaction concerning the board members’ administration and may lead to an election. When TCC Art. 558(2) is considered together with TCC Art. 340, it should be accepted that articles of incorporation may also include articles on aforementioned separation, and that the abovementioned case precedent shall not be applicable.

Keywords: Discharge, Board of Directors, Stock Corporations, Financial and Executive Discharge, Discharge Resolution.

GİRİŞ

“Aklama, temize çıkarma” anlamına gelen ibra, bir sorumluluktan kurtarma kurumudur. Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 132 ile ibra işlemiyle borcun kısmen ya da tamamen ortadan kaldırılabileceği düzenlenmiştir. Bu anlamda ibranın hukuki niteliği itibariyle bir sözleşme olduğu ifade edilmektedir². İbrayla birlikte borç ifa edilmeden ve sözleşme kurulduğu anda ortadan kalkmakta olduğundan, ibra işlemi bu yönüyle aynı zamanda bir tasarruf işlemi olarak kabul edilmektedir³.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) anonim şirketler hukuku dairesinde yönetim kurulunun ibrası kurumu ise şirket yönetim kurulunun ilgili hesap dönemi sonunda genel kurula yapmış olduğu faaliyetlerin hesabını vermesi sürecinde, genel kurulun alacağı bir kararla o yıla ilişkin olarak yönetim kurulu üyelerinden bir tazminat talebi hakkı bulunmadığını ortaya koymasındır⁴. Bu anlamda ibranın reddi, yönetim kurulu üyelerinin kendilerine sorumluluk davasının açılması riski veya niyetinden endişelenmeleri ve bir süre itham altında kalmaları etkisini göstermektedir⁵.

² Turanlı, Hüsnü, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta İbra”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 2 S. 2 Y. 2014, s. 101- 135, s. 104.

³ Turanlı, s. 104.

⁴ Yargıtay 11. H.D. E. 2008/12814 K. 2010/4510 T. 26/04/2010.

⁵ Aytaç, Zühtü, “İbranın Reddi- İbra ve Sorumluluk Davası- Yargıtay’ın Görüşü”, *Prof. Dr. Sahih Arkan’a Armağan*, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 245- 264, s. 247.

İbra kurumunun dernekler hukuku uygulamasında “mali açıdan ibra” ve “idari açıdan ibra” olarak ikiye ayrıldığı gözlemlenmektedir. Buna karşın, Yargıtay 18. H.D. E. 2012/14591 K. 2013/3764 T. 12/03/2013 kararında, dernek statüsündeki bir spor kulübünün olağan genel kurul toplantısında dernek tüzüğüyle uyumlu biçimde yönetim kurulu üyelerinin mali yönden ibrası ile idari yönden ibrasının ayrı ayrı görüşülmesi ve neticesinde mali yönden ibralarına karar verilirken idari yönden ibra edilmemeleri konusunda şu değerlendirme ortaya konulmuştur: *“Mali yönden ibra, aynı zamanda idari (yönetmel) yönden ibrayı da kapsamaktadır. Spor kulüplerinin her türlü işlem ve faaliyetlerinde önemli olan paranın hesabının verilmesi olup, mali yönden kusurlu bulunmayan yönetim kuruluna idari yönden de kusur izafe edilmesi hukuken mümkün bulunmamaktadır.”*

Bu çalışmada, mezkûr Yargıtay kararında ifade olunan “ibranın bölünmezliği ilkesi” kuramının anonim şirketler hukukunda geçerli bulunup bulunmadığı; anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin TTK hükümleri ile idari yönden ibranın mali yönden ibradan ayrıştırılması halinin taşıdığı işlev ve neticede bu ayrımın anonim şirket esas sözleşmesinde yer alıp alamayacağı hususları değerlendirilmektedir.

I. YÖNETİM KURULUNUN İŞLEVİ

TTK m. 331 uyarınca anonim şirketler ekonomik amaç ve konular için kurulabilmekte, bu doğrultuda yönetim kurulu tarafından yönetilmekte ve temsil olunmaktadır (TTK m. 365(1)). Yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmeyle atanmakta ya da genel kurul tarafından seçilmektedir (TTK m. 359(1)). Yönetim kurulu üyeleri bir gerçek kişi ya da tüzel kişi olabilmektedir. Yönetim kurulu üyesinin bir tüzel kişi olması durumunda tüzel kişi adına bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunmaktadır (TTK m. 359(2)). Yönetim kurulunun en az bir gerçek ya da tüzel kişiden oluşması gerekmekte (TTK m. 359(1)), üstelik yönetim kurulu üyesi gerçek kişiler ile tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır (TTK m. 359(3)).

Yönetim kurulu, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir (TTK m. 374(1)). Yönetim kurulu üyelerinin görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirme ve şirket menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülükleri bulunmaktadır (TTK m. 369(1)). Üstelik yönetim kurulu anonim şirketin zorunlu organlarından olup, kurulun bulunmaması şirketin sona erme nedeni olarak öngörülmüştür (TTK m. 530). Nitekim yönetim kurulunun yönetim ve temsil yetkilerini devretse bile yönetim ve temsile ilişkin gözetim fonksiyonunu taşımaya devam etmesinin (TTK m. 375) onun yasal yönetim ve temsil organı olmasının doğal bir sonucu olduğu ifade edilmektedir⁶.

Bir tüzel kişi olan anonim şirketin yönetim kurulu organında görev alan üye ile tüzel kişinin kendisi arasında üyeye bu sıfatı kazandıran bir hukuki ilişki bulunmaktadır⁷. Bu çerçevede, şirket yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında bir sözleşme ilişkisi bulunduğu⁸ ve bunun da genellikle vekalet sözleşmesi türünde olduğu kabul edilmektedir⁹. Nitekim yönetim kurulu üyelerinin ibrası

⁶ Hacimahmutoğlu, Sibel, “Anonim Ortaklığın Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü: Fonksiyonel Bir Yaklaşım”, *BATIDER* C. 31 S. 23 Y. 2015, s. 29.

⁷ Çamoğlu, Ersin, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 37.

⁸ Yargıtay 11. H.D. E. 1981/4751 K. 1981/5019 T. 24/11/1981.

⁹ Yargıtay 22. H.D. E. 2016/19952 K. 2019/24147 T. 24/12/2019.

hususunu aynı zamanda vekilin hesap verme yükümlüğüyle ve dolayısıyla vekil edene karşı özen ve sadakat borcuyla bağlantılıdır¹⁰.

Günümüz ekonomik düzeninde, anonim şirketin yönetim ve temsil organı durumundaki yönetim kurulunun yetkilerini etkin ve verimli kullanabilmesi ve bu kullanım sonucunda hesap verebilirliğinin sağlanması ayrı bir önem kazanmıştır¹¹. Bu çerçevede, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyeliği, “kurumsal yönetim” kavramıyla eşgüdümlü değerlendirilmektedir. “Kurumsal yönetim” kavramı, şirketin kontrolü ve kontroldekilerin denetimine ilişkin sistemi ifade etmek üzere kullanılmaya başlanmış olup, ilk bakışta sadece şirket yönetimi ile ortakları arasındaki ilişkiyi ilgilendirir gözükse de esasında şirket yönetimi ile ortaklar dahil tüm şirket menfaat sahipleri arasındaki ilişkiyi alakadar etmektedir¹². Yönetim kurulu üyelerinin ibrası kurumunun kurumsal yönetim ilkelerine temas eden bu yönü, ibra konusunun hukuki değerini ortaya koyması bakımından önemlidir.

II. İBRA KARARI

Anonim şirketlerde genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında yönetim kurulunun ibrası kararı da yer almaktadır (TTK m. 408(2)(b)). Nitekim yönetim kurulu üyelerinin ibrası, olağan genel kurulun toplantısının gündem konularından biri olarak öngörülmüştür (TTK m. 409). Dolayısıyla, alınacak ibra kararı her şeyden önce bir genel kurul kararı olarak bir hukuki işlem vasfındadır¹³. Diğer yandan, bilançonun onaylanmasına dair genel kurul kararı, aksine bir karar yok ise yönetimin de ibrası sonucu doğurduğundan (TTK m. 424), bu sonucun doğmaması açısından genel kurul gündeminde bilançonun onaylanmasından ayrı bir ibra gündem maddesine yer verilmesi gereklidir¹⁴.

İbra kararı, açık ibra ve örtülü ibra kararı olarak ikiye ayrılmaktadır¹⁵. Açık ibra kararı genel kurulun aldığı ibra kararını, örtülü ibra kararı ise salt bilançonun onaylanmasıyla gerçekleşen ibra neticesini ifade etmektedir. Diğer taraftan, açık ibra kararı da genel ibra ve özel ibra olarak ikiye ayrılmakta; ibranın kişi, süre ve işlem bakımından sınırlamalara tabi tutulması halinde bir özel ibranın söz konusu olduğu belirtilmektedir¹⁶. Bu kapsamda, genel kurulun açık ve genel bir ibra kararı, yönetim kurulunun bir organ olarak değil de tüm yönetim kurulu üyelerinin ibraları anlamına gelmektedir¹⁷. Ancak ibranın borçtan kurtarıcı sonucu ancak ibraya ilişkin işlemlerin açıkça ortaya konulması, bilinmesi ve tartışılmasına bağlıdır (TTK m. 558(2))¹⁸. Bu doğrultuda, ibra konusu hususların genel kurulun bilgisine ulaşma ölçüsünün genel kurula ulaştırılan belgeler ve sözlü açıklamalardan vasat bir pay sahibinin anlayabileceği hususları işaret ettiği ifade edilmektedir¹⁹.

¹⁰ Yargıtay H.G.K. E. 2017/628 K. 2019/1052 T. 10/10/2019.

¹¹ Hacimahmutoğlu, s. 25.

¹² The Cayman Islands Law Reform Commission, *Directors' Duties- Is Statutory Codification Needed? Issues Paper*, 16.01.2014, <http://www.lrc.gov.ky/portal/page/portal/lrhome/pressroom/2014/directors-duties>, s. 11.

¹³ Kırca, İsmail, “İbra Kararının Geri Alınması ve Bankacılık Kanunu’nun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali”, *BATIDER* C. 23 S. 3 Y. 2006, s. 35.

¹⁴ Yargıtay 11. H.D. E. 2009/14210 K. 2011/15608 T. 22/11/2011.

¹⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 461.

¹⁶ Bahtiyar, Mehmet, “Anonim Ortaklıkta İbraya İlişkin Bazı Sorunlar”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6 S. 1 Y. 2018, s. 101- 109, s. 102.

¹⁷ Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, s. 696.

¹⁸ Yargıtay 11. H.D. E. 2012/10126 K. 2013/9344 T. 08/05/2013.

¹⁹ Akdağ Güney, Necla, “Spor Kulübü Yöneticilerinin Hukuki Sorumluluğu ve İbranın Sorumluluk Davasına Etkisi”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 5 S. 2 Y. 2008, s. 95- 112, s. 110.

Genel kurulun ibra kararı, hukuki niteliği itibariyle bir menfi borç ikrarı olarak görülmekte ve yenilik doğurucu bir işlem olarak kabul edilmektedir²⁰. İbra kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek pay iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırmakta, diğer pay sahiplerinin dava hakları da ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşmektedir (TTK m. 558(2)). Bu anlamda, ibra kararıyla birlikte genel kurul nihayetinde şirket adına yönetim kuruluna karşı tazminat davası açma hakkından vazgeçmekte²¹, aynı şekilde ibra kararına olumlu oy veren pay sahiplerinin de dolayısıyla zararlarına ilişkin dava hakları düşmektedir²². Ancak ibra kararı pay sahiplerinin doğrudan zararlarına bağlı olarak açacakları tazminat davalarını etkilememekte, dolayısıyla ibra kararında olumlu oy kullanan pay sahipleri dahi uğradıkları doğrudan zararlar sebebiyle yönetim kurulu üyelerine tazminat davası yöneltebilmektedir²³.

Öte yandan, genel kurul tarafından ibra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri aleyhine TTK m. 553, m. 555 ve devamı hükümlerine göre dava açılabilir²⁴. Bununla beraber, yönetim kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle şirkete karşı hukuki sorumluluklarının bulunuyor olması, şirket ve yönetim kurulu üyeleri arasındaki sözleşme ilişkisi açısından ele alındığında, genel kurulun ibra kararı vermemesi halinde ibranın dava açılarak elde edilebileceği ifade edilmektedir²⁵.

III. MALİ AÇIDAN İBRA VE İDARİ AÇIDAN İBRA AYRIMI

İbra kararının konu bağlamında sınırlandırılarak bir özel ibra şeklinde gerçekleştirilmesi, bu çerçevede mali açıdan ve idari açıdan ibra olarak ikiye ayrılmasının TTK dairesinde mümkün olup olmadığının, öncelikle genel kurul kararlarının geçerliliğine ilişkin temel ilkeler açısından incelenmesi gereklidir. Zira alınacak bir ibra kararı, bir genel kurul kararı olarak hukuki işlem vasfında olması nedeniyle genel kurul kararlarının sakatlığına ilişkin genel hükümlere tabidir²⁶.

Bir hukuki işlem içeriği itibariyle olduğu gibi meydana geliş bakımından da emredici hukuk kurallarına aykırı olabilmektedir²⁷. Bu anlamda, ibra kararının oluşum süreci irade sakatlığına ilişkin TBK hükümlerinin uygulama alanındadır²⁸. Diğer taraftan, kararın içeriği itibariyle TBK m. 27 dairesinde kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusunun imkânsız olmaması gerekmektedir²⁹. Ayrıca, TTK m. 447 hükmünde genel kurul kararlarının butlan halleri düzenlenmiş olup, özellikle (1) pay sahibinin genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilmez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, (2) pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, (3) anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararlar batıldır. Genel kurul kararlarının butlanına dair TTK m. 447 hükmü TBK m. 27 karşısında bir özel hüküm olmakla beraber, kararların geçerliği bağlamında TBK m. 27 yine de etkisini sürdürmektedir³⁰.

²⁰ Yargıtay 23. H.D. E. 2017/795 K. 2018/2763 T. 12/04/2018.

²¹ Aytaç, s. 246.

²² Pulaşlı, s. 700.

²³ Aytaç, s. 247.

²⁴ Aytaç, s. 254.

²⁵ Yargıtay 11. H.D. E. 1984/252 K. 1984/594 T. 07/02/1984.

²⁶ Poroy, Reha /Tekinalp, Ünal/ Çamoğlu, Ersin, *Ortaklıklar Hukuku I*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 461.

²⁷ Yargıtay 3. H.D. E. 2013/218 K. 2013/1351 T. 30.01.2013.

²⁸ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 462.

²⁹ Yargıtay H.G.K. E. 2013/1048 K. 2014/430 T. 02.04.2014.

³⁰ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 596.

Bir ibra kararının mali açıdan ve idari açıdan olarak ikiye ayrılarak alınması, bu ibra kararının TBK m. 27 uyarınca emredici hükümlere, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırılığı ya da konusunun imkansızlığı anlamına gelmemektedir. Benzer şekilde, bu şekilde bir ayırımın TTK m. 447 uyarınca pay sahibinin vazgeçilmez nitelikte haklarını sınırlayan, bilgi alma hakkını sınırlayan ya da anonim şirketin temel yapısını veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan bir yönü bulunmadığı açıktır. Zira her ne kadar yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve azledilmeleri gibi yönetim kurulunun teşekkülüne dair hükümler anonim şirketin temel yapısına ilişkin bulursa da³¹, yönetim kurulu üyelerinin ibrasına dair hakkın tamamen ortadan kaldırılmadığı hatta genişletildiği bir özel ibra durumunun anonim şirketin temel yapısına ya da ibraya dair kanun hükümlerine aykırı olduğundan söz edilemeyecektir.

TTK m. 340 hükmünün butlan nedeni olma açısından emredici kabul edilmemesi, TTK m. 447 ve TBK m. 27 anlamında emredici hükümler haricinde kalan TTK hükümlerine aykırılığın TTK m. 445 uyarınca iptal edilebilirlik açısından değerlendirilmesi gerektirmektedir³². Bu noktada TTK m. 558(2) uyarınca özel ibra kararlarının oluşturulabileceği hususu gözetildiğinde, mali açıdan ve idari açıdan şeklinde iki ayrı ibra kategorisinin oluşturulmasının TTK hükümlerine aykırılık taşıyacağından söz edilemeyeceğinden, bu şekilde bir ibra kararı ancak kararın dürüstlük kuralına aykırılığı iddiasıyla bir iptal davasına konu edilebilecektir³³.

IV. YARGITAY İÇTİHADININ TTK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mezkûr içtihadta, dernekler bağlamında önemli olanın yönetim kurulunca harcanan paranın hesabının verilmesi olduğu değerlendirmesi yapılmakla beraber, bu değerlendirme anonim şirketler hukuku bağlamında başlı başına mali yönden ibranın idari yönden ibrayı da kapsayacağı sonucunu doğurmamaktadır. Zira yönetim kurulunun şirketi idaresi sürecinde şirketin bilançosunun doğru ve usulüne uygun tutulmuş olması ya da şirketin borca batık olmaması veya kar etmesi dahi başlı başına şirketin iyi idare edildiği anlamına gelmemektedir. Bir başka deyişle, harcanan paranın hesabının verilebilmesi ile idari başarı birbirinden farklı hususlardır. Yönetim kurulu üyelerinin şirkete bilançodan anlaşılamayan basiretsizlikleri ya da şirket menfaatlerinin yeterince gözetilmemesinden kaynaklı zararlar vermeleri mümkündür³⁴. Nitekim bu nedenle bilançonun onaylanmasına rağmen yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmemesine kanun koyucu tarafından imkân sağlanmıştır (TTK m. 424)³⁵.

Önemle belirtilmelidir ki, şirket mali kayıtlarının gerçeği yansıtıyor olması her zaman şirketin yönetim kurulu üyeleri tarafından basiretli bir yönetimin gösterildiği anlamına gelmemektedir. Örneğin, bir şirketin mali kayıtlarının usulüne uygun olmasına ve ilk bakışta bilançoda herhangi bir tutarsızlık bulunmamasına rağmen, şirketin örtülü kazanç aktarımına konu edilmiş olması pekâlâ mümkündür³⁶. Zira örtülü kazanç aktarımı her durumda salt mali tabloların incelenmesiyle

³¹ Moroğlu, Erdoğan, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 143.

³² Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 597.

³³ Bkz. Pehlivanoğlu, Murat Can, "Karşılaştırmalı Hukukta Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarında Gösterilecek Teminat Kapsamında 'Şirketin Muhtemel Zararları' Kavramı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 32 S. 146 Y. 2020, s. 219- 246, s. 222.

³⁴ Bkz. Canözü, Salih, *Anonim Şirketlerde İbra*, Marmara Üniversitesi SBE (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2020, s. 287.

³⁵ Bilanço onaylandığında ibra sonucunun da doğması yönündeki hükmün amacının ortaklığın dış ilişkilerinde bir aksaklığın ortaya çıkmaması, yani ticari aciciliğin sağlanması olduğu ifade edilmektedir, bkz. Yargıtay 11. H.D. E. 1976/2890 K. 1976/3333 T. 24/06/1976.

³⁶ Bkz. Pehlivanoğlu, Murat Can, Halka Açık Anonim Şirketler Örtülü Kazanç Aktarımının Sermaye Piyasası Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu Açıklarından "İşlem" ve "İlişkili Kişi" Unsurları Kapsamında Değerlendirilmesi, *İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul 2015.

anlaşılamamakta, çoğu kez serbest piyasa şartlarında hiç yapılmayacak olan bir işlemin yapılmış olması ya da şirket menfaati başka yönde bir işlem yapılmasını gerektirirken şirket menfaatini de gerçekleştiren ancak yönetim kurulu üyesinin doğrudan ya da dolaylı menfaatine daha çok öncelik veren işlemler yapılması durumunu da içermektedir³⁷. Nitekim TTK m. 424 madde gerekçesinde “bilinçsiz şekilde yapılmış peçeleme” halinin belirtilmesi ve madde lafzında bilinçli peçeleme halinde ibra etkisinin doğmayacağına vurgulanması, şirketin bilançosundan, yani mali yönetiminden doğrudan anlaşılacakla beraber yine de şirket menfaatlerine aykırı faaliyetlerin söz konusu olabileceği gerçeğini somutlaştırmaktadır.

Öğretide ibranın hesap dönemi içindeki iş ve işlemlerin tümüne veya bir kısmına ve hesap yılının tümüne veya belli bir zaman dilimine hasredilmesinin mümkün olduğu ifade edilmektedir³⁸. Benzer şekilde, bazı işlemlerin açıkça ibra kararının kapsamı dışında bırakılması olanaklı görülmekte, kapsam dışında bırakılan bir işlem bulunmaması halinde ise sadece genel kurulun bilgisine sunulan işlemleri içine alacağı kuralı işlemektedir³⁹. Dolayısıyla, özel ibra ve genel ibranın içerik bağlamında sınırları bulunduğu açıktır. Hal böyle iken, ibranın idari açıdan ve mali açıdan olarak ayrıştırılmasında ibranın hukuki niteliğiyle bağdaşmaz bir halin bulunduğu da söz etmek mümkün değildir.

Son olarak, şirket yönetim kurulunun mali açıdan ibra edilmemesi yönetim kurulunun yönetimi iyi bir vekil gibi yerine getirmeyerek şirketi zarara uğrattığının dile getirilmesi durumunda iken, idari açıdan ibra edilmemesi durumu yönetim kurulunun hukuki açıdan sorumluluğuna başvurulup mutlaka tazminat talep edilmesini gerektirmemektedir⁴⁰. Bir başka deyişle, idari açıdan ibra edilmeme, yönetimin faaliyetlerinin beğenilmediği ya da yerinde veya yeterli bulunmadığı manasına gelmekte olup, bu halde yeniden seçime gidilmesi şeklinde bir uygulama gerçekleştirilebilecektir⁴¹. Şirket genel kurulunun yönetim kurulunu görevden alma yetkisi de düşünüldüğünde (TTK m. 408(1)(b)), yönetim kurulunu mali açıdan ibra etmesine karşın idari açıdan ibra etmeyerek onun görevine son vermeye ilişkin bir usulü başlatması hukuka uygun görülmelidir⁴². Bu yönüyle idari açıdan ibra ile mali açıdan ibranın ayrıştırılmasının pay sahiplerinin menfaatini ilgilendirir bir işlevi bulunduğu açıktır.

V. İDARİ AÇIDAN İBRANIN ESAS SÖZLEŞMEDE DÜZENLENMESİ

Genel kurulun ibra kararında ibranın konu (içerik) bağlamında kapsamını belirlemekte özgür olmasından hareketle⁴³, anonim şirketlerde mali ve idari yönden ibranın genel kurul kararının alınması aşamasında birbirinden ayrıştırılmasının olanaklı görülmesi gerektiği yukarıda açıklanmıştır. Bununla beraber, mali ve idari yönden ibra konusunda anonim şirket esas sözleşmesinde herhangi bir düzenleme yapıp yapılamayacağına ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira TTK m. 339 hükmünde belirtilen esas sözleşme içeriği tahdidi nitelik taşımamakta olup, sadece zorunlu asgari içerik niteliğindedir⁴⁴.

³⁷ Bkz. Pehlivanoglu, Murat Can, “Involuntary Dissolution: Theory and Operation in Publicly Traded Corporations”, *Annual Survey of International & Comparative Law*, C. 23 S. 1 Y. 2019, s. 1- 18.

³⁸ Erdoğan Moroğlu, “Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı, Kapsamı ve Geri Alınması”, *BATIDER* C. 21 S. 2 Y. 2001, s. 9.

³⁹ Çamoğlu, Ersin, “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrasının Sorumluluk Davalarına Etkisi”, *İHFM* C. XXXVI S. 1- 4 Y. 1971, s. 324- 348, s. 329.

⁴⁰ Helvacı, s. 691.

⁴¹ Helvacı, s. 692.

⁴² Bkz. Helvacı, s. 692.

⁴³ Bahtiyar, s. 103.

⁴⁴ Bkz. TTK m. 339 Madde Gerekçesi.

Esas sözleşmenin hukuki niteliği bağlamında “karma görüş” olarak isimlendirilen görüş Türk öğretisinde hâkim durumda bulunmakta, buna göre şirketin tüzel kişilik kazanmasından sonra esas sözleşme hükümlerinin objektif norm haline geleceği değerlendirilmektedir⁴⁵. Öte yandan, TTK m. 340 hükmü uyarınca esas sözleşmenin kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak kanunda açıkça izin verilmiş ise sapılabileceği ilkesinin kapsamı tartışma konusudur⁴⁶. Bu hususta baskın görüş dairesinde, esas sözleşmede düzenlenebilecek hususların sadece kanun hükmünün lafzından değil, hükmün lafzından sapabilme imkânının anlaşılmadığı hallerde hükmün yorumlanmasından elde edilecek anlamdan da çıkartılabileceği kabul edilmektedir⁴⁷. Yine bir esas sözleşme hükmü kanun hükmünü onun anlamına uygun bir şekilde daha ayrıntılı şekilde düzenliyor ise TTK m. 340 hükmüne aykırılıktan söz edilememektedir⁴⁸.

O halde esas sözleşmede yer verilecek ibranın mali ve idari yönden ayrıştırılmak suretiyle gerçekleştirileceği yönünde bir hükmün TTK m. 558(2) hükmünü tamamlayıcı bir esas sözleşme maddesi olarak kabul edilmesi ve geçerli görülmesi uygun olacaktır. Zira bu şekilde bir esas sözleşme hükmünde TTK m. 340 hükmünde ifade edildiği gibi kanundan bir sapma mevcut bulunmamakta, aksine sadece TTK m. 558(2) hükmünde belirtilen bir husus somutlaştırılmaktadır. Bu halde kanun koyucunun bilinçli olarak düzenlemediği bir husus ya da tahdidi bir hüküm de söz konusu bulunmamaktadır⁴⁹. Bir konu tahdidi şekilde düzenlenmediği sürece bu konu hakkında tamamlayıcı nitelikte esas sözleşme hükümlerinin kararlaştırılabileceğinden hareketle⁵⁰, TTK m. 558(2) hükmünün tahdidi nitelikte olmadığı değerlendirilmeli, neticede esas sözleşmede mali ve idari yönden ibra hususunda düzenleme yapılmasının TTK m. 340 ve TTK m. 339 hükümlerini ihlal etmeyeceği gözetilmelidir. Bununla beraber, esas sözleşmede ibranın kapsam ve usul açısından düzenlenmesi sırasında TTK m. 558(2) hükmünce genel kurula verilen ibra yetkisinin daraltılmaması gerekmektedir.

SONUÇ

İbra, şirket dışındakilere etkisi olmayan şirket içi bir işlem olarak, ilgililerini maddi sorumluluktan kurtarıırken aynı zamanda onların yaptıkları işlemler ve izledikleri politikanın benimsendiği ve onlara duyulan güvenin teyidi anlamına da gelmektedir⁵¹. Mezkûr Yargıtay kararında dernekler hukuku bağlamında ifade olunan ibranın bölünmezliği ilkesinin anonim şirketler hukukunda geçerli kabul edilmesi, TTK hükümleri karşısında mümkün görülmemelidir. TTK m. 558(2) hükmü TTK m. 424 ile birlikte değerlendirildiğinde, ibranın konu (içerik) bakımından kapsamının genel kurul kararıyla tespit edilebileceği açıktır.

Mali yönden ibra ve idari yönden ibra olarak birbirinden farklı iki ibra kategorisinin oluşturulması halinde, artık bir genel değil özel ibra hali söz konusu olacaktır. Zira iki kategorinin oluşturulması ibraya konu bakımından bir sınırlama getirilmiş olması sonucunu doğuracaktır. Bu doğrultuda, anılan Yargıtay içtihadının aksine, genel kurulun yönetim kurulu üyelerini mali yönden ibra ederken idari yönden ibra etmemeleri de olanaklı görülmelidir. Üstelik mali yönden ibra ile idari yönden ibra hususlarının anonim

⁴⁵ Ayoğlu, Tolga, *Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim*, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 49.

⁴⁶ Ayoğlu, s. 27.

⁴⁷ Karasu, Rauf, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2015, s. 49.

⁴⁸ Karasu, s. 62.

⁴⁹ Bkz. Karasu, s. 60.

⁵⁰ Yargıtay 11. H.D. E. 2014/15813 K. 2015/8851 T. 07/07/2015.

⁵¹ Pulaşlı, s. 697.

şirketin esas sözleşmesinde, TTK m. 558(2) hükmünce genel kurula verilen ibra yetkisini daraltmayacak biçimde düzenlenebileceği de gözden uzak tutulmamalıdır.

Kaynakça

- Akdağ Güney, Necla, “Spor Kulübü Yöneticilerinin Hukuki Sorumluluğu ve İbranın Sorumluluk Davasına Etkisi”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 5 S. 2 Y. 2008, s. 95- 112.
- Aytaç, Zühtü, “İbranın Reddi- İbra ve Sorumluluk Davası- Yargıtay’ın Görüşü”, *Prof. Dr. Sahih Arkan’a Armağan*, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 245- 264.
- Ayoğlu, Tolga, *Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim*, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- Bahtiyar, Mehmet, “Anonim Ortaklıkta İbraya İlişkin Bazı Sorunlar”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6 S. 1 Y. 2018, s. 101- 109.
- Canözü, Salih, *Anonim Şirketlerde İbra*, Marmara Üniversitesi SBE (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2020.
- Çamoğlu, Ersin, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- Çamoğlu, Ersin, “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrasının Sorumluluk Davalarına Etkisi”, *İHFM* C. XXXVI S. 1- 4 Y. 1971, s. 324- 348.
- Karasu, Rauf, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2015.
- Kırca, İsmail, “İbra Kararının Geri Alınması ve Bankacılık Kanunu’nun 133. Maddesi Uyarınca Açılacak Sorumluluk Davalarında İbranın İptali”, *BATIDER* C. 23 S. 3 Y. 2006.
- Moroğlu, Erdoğan, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 12 Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Moroğlu, Erdoğan, “Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin İbralarının Zamanı, Kapsamı ve Geri Alınması”, *BATIDER* C. 21 S. 2 Y. 2001.
- Pehlivanoğlu, Murat Can, Halka Açık Anonim Şirketler Örtülü Kazanç Aktarımının Sermaye Piyasası Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu Açıklarından “İşlem” ve “İlişkili Kişi” Unsurları Kapsamında Değerlendirilmesi, *İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul, 2015.
- Pehlivanoğlu, Murat Can, “Involuntary Dissolution: Theory and Operation in Publicly Traded Corporations”, *Annual Survey of International & Comparative Law*, C. 23 S. 1 Y. 2019, s. 1- 18.
- Pehlivanoğlu, Murat Can, “Karşılaştırmalı Hukukta Genel Kurul Kararlarının İptali Davalarında Gösterilecek Teminat Kapsamında ‘Şirketin Muhtemel Zararları’ Kavramı”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, C. 32 S. 146 Y. 2020, s. 219- 246.
- Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Poroy, Reha/ Tekinalp, Ünal/ Çamoğlu, Ersin, *Ortaklıklar Hukuku I*, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.
- The Cayman Islands Law Reform Commission, *Directors’ Duties- Is Statutory Codification Needed? Issues Paper*, 16.01.2014,

<http://www.lrc.gov.ky/portal/page/portal/lrhome/pressroom/2014/directors-duties> (E.T.: 01.05.2021).

Turanlı, Hüsnü, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta İbra”, *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 2 S. 2 Y. 2014, s. 101- 135.